

SEE THE SIGNS

See the Signs

An ERASMUS+ funded project on threats to
democracy

2021-2-DE04-KA220-YOU-000049211

Project Partner

anthro p o l i s

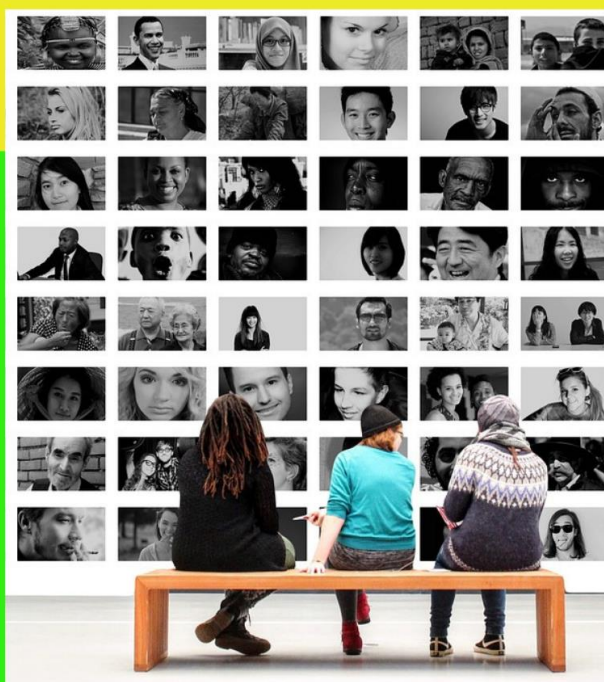
jugendagentur
Jugendagentur gGmbH

Co-funded by
the European Union

SEE THE SIGNS

INTERNATIONAL
TRAINING CONCEPT
FOR YOUTH EXPERTS
TO QUALIFY YOUNG
PEERS AS EXHIBITION
GUIDES

IG: PROJECTSEETHESIGNS_

1. DEMOKRATSKE VRIJEDNOSTI: ŠTA SU ONE I ZAŠTO IH MORAMO BITI
SVJESNI KADA VODIMO RAZGOVORE O KONTROVERZNIM PITANJIMA

DEFINICIJA "VRIJEDNOSTI"

Cambridge Dictionary ih definira kao:

UVJERENJA KOJA LJUDI IMAJU, NAROČITO, ŠTA JE ISPRAVNO A POGREŠNO I ŠTA JE NAJVAŽNIJE U ŽIVOTU, KOJA KONTROLIŠU NJIHOVO PONAŠANJE

Oni su srž naše motivacije da se ponašamo ili djelujemo na određeni način, jer nam pomažu da odredimo šta je „ispravno, a šta pogrešno “za svakog od nas. Vrijednosti su u srži našeg identiteta i naše interakcije s drugima. Oni oblikuju način na koji vidimo svijet, bliži i daleki i daju opće smjernice za ponašanje.

Različiti faktori oblikuju naše lične vrijednosti, uključujući naše vaspitanje, iskustva, kulturu i uvjerenja; a naši odnosi, obrazovanje i izloženost različitim idejama i perspektivama utiču na njih. Društvene norme i vrijednosti također mogu igrati ulogu u oblikovanju naših ličnih vrijednosti.

Svi mi imamo vrijednosti – što je kontekst u kojem smo živjeli drugačiji, naše vrijednosti mogu biti različite.

VRIJEDNOSTI IGRAJU KLJUČNU ULOGU KADA JE RIJEČ O KONTROVERZNIM PITANJAMA: TREBA DA IH PRIZNAMO, POŠTUJEMO I O NJIMA IZGRADIMO KONSTRUKTIVNU DISKUSU.

SEE THE SIGNS OF VALUES (POGLEDAJTE ZNAKOVE VRIJEDNOSTI)

Unutar See the Signs izložbe, umjetnici dijele demokratske vrijednosti, pri čemu isti dolaze iz različitih pozadina, odnosno 4 različite države. Njihova umjetnička djela će izazvati različite odgovore kod svakog od posjetitelja, a vodiči moraju biti svjesni i spremni za kontroverzne razgovore.

DEMOKRATSKE VRIJEDNOSTI

Demokratske vrijednosti su principi i ideali koji čine temelj demokratskog društva. Ove vrijednosti odražavaju osnovna uvjerenja i težnje demokratskog sistema vlasti. Dok se demokratske vrijednosti mogu u određenoj mjeri razlikovati u različitim društvima, postoji nekoliko osnovnih principa koji se općenito povezuju s demokratijom.

Demokratija je, naravno, izgrađena na institucijama i zakonima, ali ona živi kroz postupke i ponašanje svojih građana, na neprestanom njegovanju skupa zajedničkih vrijednosti:

1. **Individualna Sloboda I ljudska prava:** Demokratija podržava vjeru u individualne slobode i ljudska prava, prepoznajući inherentno dostojanstvo i vrijednost svake osobe. Ovo uključuje pravo na život, slobodu, jednakost, privatnost, slobodno izražavanje i zaštitu od diskriminacije.
2. **Vladavina prava:** Demokratija se zasniva na principu da su svi, uključujući i vladu, podložni zakonu. Naglašava važnost pravednog pravnog sistema koji jednako tretira sve pojedince, obezbjeđuje pravednu i nepristrasnu pravdu i osigurava pravilan postupak i zaštitu prava.
3. **Ravnopravnost I nediskriminacija:** Demokratija promovira ideju da sve pojedince treba tretirati sa jednakim poštovanjem i dostojanstvom, bez obzira na njihovu rasu, spol, vjeru, etničku pripadnost ili druge karakteristike. Protivi se diskriminaciji i nastoji stvoriti društvo koje pruža jednake mogućnosti za sve.
4. **Politička participacija:** Demokratija cijeni aktivno učešće građana u političkom procesu. Podstiče pojedince da se uključe u slobodne i poštene izbore, izraze svoje mišljenje, pridruže

se političkim strankama i učestvuju u javnim procesima donošenja odluka, podstičući osjećaj građanske odgovornosti i osnaživanja.

5. **Pluralizam I tolerancija:** Demokratija prepoznaje i poštuje različita mišljenja, uvjerenja i porijeklo. Obuhvaća ideju pluralizma, gdje različite perspektive mogu mirno koegzistirati i doprinijeti demokratskom diskursu. Tolerancija, poštovanje neslaganja i zaštita prava manjina su suštinski aspekti demokratskih društava.
6. **Odgovornost I transparentnost:** Demokratija naglašava potrebu za transparentnošću u upravljanju i javnim institucijama. Promoviše ideju da izabrani zvaničnici i vladine institucije trebaju biti odgovorni građanima i podvrgnuti kontroli. Pristup informacijama, sloboda štampe i mehanizmi kontrole i ravnoteže pomažu u osiguravanju transparentnosti i odgovornosti.
7. **Mirno rješavanje sporova:** Demokratija potiče mirno rješavanje sukoba kroz dijalog, pregovore i kompromis. Poštuje vladavinu prava i promoviše nenasilna sredstva za rješavanje sporova, izbjegavajući autoritarne ili diktatorske metode.
8. **Socijalna Pravda I zaštita:** Demokratija prepoznaje važnost socijalne pravde i ima za cilj promovirati opću dobrobit svojih građana. Nastoji da smanji socio-ekonomske disparitete, osigura jednak pristup obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti i drugim bitnim uslugama i da se pozabavi društvenim nejednakostima.

Ove vrijednosti čine okvir demokratskih društava, vode razvoj institucija, politika I prakse koji štite individualna prava, promoviraju ravnopravnost, te njeguje inkluzivno I participativno društvo. Evropske vrijednosti mogu biti pronađena na sljedećem linku: https://www.youtube.com/watch?v=Fh4uX_Grxrg

KONTROVERZNA PITANJA

Kontroverzne teme često potaknu velik spektar emocija, jer se duboko vežu za naš sistem vrijednosti. Ovo su neki razlozi zašto se susrećemo sa ovim širokim spektrom emocija:

- Izazivaju snažna osećanja i poglede.
- Utječu na društveni, kulturni, ekonomski i okolišni kontekst u kojem ljudi žive.
- Bavi se pitanjima vrijednosti i vjerovanja i može podijeliti mišljenje između pojedinaca, zajednica i šireg društva.
- Obično su komplikovani, bez jasnih „odgovora“ jer su to pitanja o kojima ljudi često imaju čvrste stavove zasnovane na sopstvenim iskustvima, interesima, vrednostima i ličnom kontekstu.
- Pojavljuju se u nizu razmjera koji utiču na lokalne, nacionalne i globalne zajednice.
- Uključuju širok spektar tema kao što su ljudska prava, rodna pravda, migracije i klimatske promjene.
- Mogu varirati u zavisnosti od mjesta i vremena, a mogu biti dugotrajane ili vrlo novije. Na primjer, pitanje koje je kontroverzno u jednoj zajednici ili zemlji može biti široko prihvaćeno u drugoj

Preuzeto iz Oxfamove knjige „Podučavanje kontroverznih pitanja. Vodič za nastavnike“

Učenje da se bavite kontroverznim pitanjima i u raspravi o kontroverznim pitanjima je vitalni element za demokratiju i ljudska prava.

Kada se upuštamo u rasprave o kontroverznim pitanjima, poput onih vezanih za prijetnje demokraciji, naše vrijednosti utiču na to kako tumačimo i ocjenjujemo različite argumente i gledišta. Oni će također utjecati na to što posjetitelji vide i misle o umjetničkim djelima izložbe *See the Signs*, te kako će na njih reagirati.

2. OSJEĆAJI POVEZANI SA KONTROVERZNYM TEMAMA: ŠTA ONI PREDSTAVLJAJU I KAKO UTJEČU NA NAS I NA DRUGE OSOBE

Kontroverzna pitanja često izazivaju širok spektar emocija jer su duboko povezana s našim vrijednostima. Evo nekih uobičajenih osjećaja koji se mogu javiti kada govorimo o kontroverznim temama:

1. **Strast:** Kontroverzna pitanja mogu izazvati snažnu strast i intenzitet. Ljudi se mogu osjećati duboko posvećeni svojim gledištima i mogu braniti svoja uvjerenja na emocionalan način. Ova strast može proizaći iz njihovog osjećaja za pravdu, ličnih iskustava i/ili želje za određenim društvenim promjenama.
2. **Bijes i frustracije:** Kada razgovaraju o kontroverznim pitanjima, pojedinci mogu osjetiti ljutnju ili frustraciju, posebno kada se susreću sa suprotstavljenim gledištima koja osporavaju njihova vlastita uvjerenja ili kada se ne osjećaju da ih slušaju ili razumiju. Ako ne stvorimo sigurno okruženje ili ne posredujemo u mogućim nesuglasicama, emocije mogu eskalirati dovodeći do nasilnog jezika i izražavanja, ili osjećaja frustracije i nepravde.
3. **Tjeskoba i strah:** Kontroverzna pitanja mogu stvoriti anksioznost i strah, posebno kada se dotiču duboko ličnih ili osjetljivih tema. Ljudi se mogu plašiti stvarnih ili potencijalnih posljedica problema, brinuti o njihovom uticaju na sopstvena prava ili na sopstvene živote i/ili osećati nesigurnost u pogledu budućnosti.

4. **Empatija i suosjećanje:** Održavanje razgovora o kontroverznim temama takođe može izazvati empatiju i suosjećanje. Pojedinci mogu suosjećati s onima koji su pogođeni problemom i nastojati razumjeti različite perspektive, željni da nauče više i pokažu podršku.
5. **Zbunjenost i nesigurnost:** Kontroverzna pitanja su obično vrlo složena i višestruka i ljudi se mogu osjećati nesigurno ili zbunjeno kada o njima razgovaraju. Ljudi se mogu mučiti da se snađu u nijansama i oprečnim informacijama koje okružuju ove teme (poput lažnih vijesti), što može izazvati osjećaj frustracije ili osjećaj preopterećenosti, što na kraju može dovesti do poricanja.
6. **Nada i optimizam:** Uprkos složenoj prirodi kontroverznih pitanja, diskusije takođe mogu inspirisati nadu i optimizam. Naročito u grupnom razgovoru u sigurnom okruženju, ljudi mogu osjetiti inspiraciju jedni od drugih i shvatiti da je kroz dijalog i kolektivno djelovanje moguće pozitivne promjene. Možda se više ne osjećaju sami, osjećaju energiju ljudi oko sebe i mogu pronaći nadu u potencijalu za veće razumijevanje, empatiju i promjenu.
7. **Razočarenje i nezadovoljstvo:** Uključivanje u rasprave o kontroverznim pitanjima ponekad može dovesti do osjećaja razočaranja ili nezadovoljstva. Pojedinci mogu biti razočarani situacijom u svojoj zemlji, nedostatkom napretka (ili čak involucijom), postojanošću duboko ukorijenjenih podjela ili uočenom nespremnosti da se ospori status quo.
8. **Apatija i iscrpljenost:** Kontroverzna pitanja mogu biti emocionalno iscrpljujuća, što dovodi do toga da se neki pojedinci osjećaju apatično ili umorno. Produženo izlaganje kontroverznim pitanjima može dovesti do toga da se ljudi osjećaju preplavljenim veličinom problema, što rezultira osjećajem iscrpljenosti ili željom da se odvoje.

Važno je prepoznati i potvrditi ove emocije u raspravama o kontroverznim pitanjima. Stvaranje okruženja s poštovanjem i empatijom u kojem se emocije priznaju može pomoći u omogućavanju konstruktivnijih i smislenijih razgovora.

KAKO OSIGURATI DA JE NAŠA IZLOŽBA SIGURAN PROSTOR

Prostor se može definirati kao:

„prostor koji je saradnički, pun poštovanja i pruža priliku za otvoreni dijalog u kojem mladi ljudi mogu testirati svoje stavove na otvorenom forumu za kritičku, dubinu i uvažavajuću diskusiju“ – Oxfamov „Podučavanje kontroverznih pitanja. Vodič za nastavnike“

Važno je pažljivo planirati tačke diskusije i pripremiti se za moguće emocionalne reakcije. Međutim, polemika se može pojaviti u neočekivanom trenutku, ispred umjetničkog djela ili pripovjedačkog videa, u trenutku u kojem nismo planirali voditi takav razgovor. Siguran prostor stoga zahtijeva kompetencije fasilitacije, nenasilnu komunikaciju i inkluzivno „oko“ u grupi. U stvari, važno je postaviti granice za inkluzivnu diskusiju u kojoj su svi mladi ljudi u mogućnosti da učestvuju. To se može postići uspostavljanjem osnovnih pravila, kao što je predloženo u Priručniku. O tome ćemo govoriti u posljednjem poglavlju ovog priručnika.

3. PRIJETNJE DEMOKRATIJI U RAZLIČITIM DRŽAVAMA I KAKV OSJEĆAJ IZAZIVAJU U NAMA: REAKCIJA, EMOCIJE I POSLJEDICE

Unaprijed kratka napomena: Opise iz pojedinih zemalja projekta napisali su sami mladi ljudi i stoga nisu identični po formi i pristupu. Željeli smo da sačuvamo individualnost misli i stoga nismo prilagođavali tekstove.

ITALIJA

Šest žena.

Različite dobi, etničke pripadnosti, nacionalnosti, kulture, porijekla i priče, sve različite.

Ono što nas je zaista povezivalo je naš spol.

Za nas biti žena znači moć, snagu i jedinstvene kapacitete.

Ali u Italiji, našoj naciji, 2023. godine, biti žena je diskriminirajući faktor u našem društvenom tkivu.

Gledale smo se u ogledalo, posmatrale smo jedna drugu i slušale priče naših sestara.

Dijelile smo mnogo naših životnih trenutaka u kojima nas je to što smo žena dovele u nepovoljan položaj, pred svojom porodicom, društvom, zakonom, ali i pred našom nacijom.

Bilo je mnogo takvih trenutaka.

Počevši od zajedničkih priča, mnogo smo bolje shvatili koliko je rodna nejednakost zaista prijetnja italijanskoj demokratiji.

Ako 51,3% italijanske populacije, koju čine žene, nema iste mogućnosti koje pripadaju muškoj 48,7%, nemoguće je da vlast bude ravnomjerno raspoređena.

Jednostavno nemoguće kao jednaka zastupljenost oba spola u politici ili profesionalnom okruženju.

Ako muškarci i žene u Italiji ne mogu krenuti s iste početne tačke, zamislite da dođete do istih postignuća.

Samo 30% diplomiranih žena ima vodeću ulogu na poslu, čak i ako ima više diplomiranih žena nego diplomiranih muškaraca

Dakle, većina je lako diskriminisana jer se nalazi u nepovoljnom položaju, nesposobna da reaguje i samim tim izađe iz ove situacije.

1/3 Talijanki nema bankovni račun, pa tako ni ekonomske nezavisnosti

Takođe je uobičajeno da žena nije svesna svog društvenog položaja zbog patrijarhalne kulture.

Ova priča nas još od malih nogu uči da su dječaci i djevojčice različiti, obično na račun djevojčica.

Jaz u platama između muškaraca i žena je preko 43,7%, dok, 75% domaćih poslova obavljaju neplaćene žene

Predrasude prema ženama rastu u svim oblastima našeg života. Stigmatiziraju nas, rugaju nam se, omalovažavaju nas. Oni nas tjeraju da ugrozimo vlastitu vrijednost i, na duge staze, uništavaju našu moć, krađući je od nas.

31,5% Talijanki pati zbog rodno zasnovanog nasilja, a čini se da se brojke ne smanjuju

U ovim umjetničkim projektima vidjet ćete našu borbu, našu volju da reagujemo i dovodimo u pitanje društvo koje nas zatvara.

Komadi su manifest naše moći i naše snage.

Niko nam ih neće moći uzeti, pogotovo u ovim teškim vremenima za Italiju.

Polazeći od stubova interseksionalnog feminizma, shvatili smo konačni cilj našeg životnog puta:

Doći ćemo do cilja naše borbe kada će se svaki član našeg društva uključiti na put sa iste početne tačke

MAĐARSKA

Mađarska, kao postkomunistička zemlja, ima kratku i krhku istoriju demokratije (od 1989. godine), a neliberalne politike uvedene od 2010. u mnogim oblastima (kao što su štampa u zemlji, pravosuđe, mediji i izborni sistem) su izvor zabrinutost za mnoge i doživljavaju se kao prijetnja demokratiji.

Suzbijanje medija koji promoviraju drugačije stavove

Primarni izazov demokratskim vrijednostima u Mađarskoj leži u gušenju opozicionih medija. U demokratiji je imperativ da građani imaju slobodu pristupa različitim gledištima, omogućavajući im da donose odluke na osnovu dobrog informisanja tokom izbora. Vladajuća stranka (Fidesz – Magyar Polgári Szövetség, iz 2010. godine) se angažovala u zajedničkim naporima da uguši kritičke glasove u medijskom okruženju, efektivno ga oblikujući da propagira vlastitu političku agendu. Vladajuća stranka i njeni saveznici stekli su vlasništvo nad opozicionim medijskim subjektima, pretvarajući tako nekada kritične platforme u čvrste pristalice vlade. Mediji koji odbijaju da se usklade s vladinim interesima su ili nasilno zatvoreni ili podvrgnuti teškim operativnim ograničenjima. Potresan primjer ove strategije može se uočiti u slučaju Klubrádióa. Godine 2021., ovaj posljednji bastion opozicionih medija u Mađarskoj izbačen je iz radiodifuzije, a njegova frekvencija je odmah preraspodijeljena na Spirit FM, medij s bliskim vladinim vezama. Posljedica ovoga je da su mađarski građani sve više lišeni mogućnosti da donose utemeljene odluke tokom izbora. Vladajuća stranka sada ima pojačan uticaj na informacije koje Mađari koriste, omogućavajući širenje dezinformacija i nepravedne kritike opozicionih stranaka. Ovo, zauzvrat, olakšava uvjeravanje većeg broja birača da podrže Fidesz, nepravedno prebacujući izbornu vagu u njihovu korist. Posljedično, ove promjene izazivaju spektar emocija unutar Mađarske, pri čemu zadiranje u slobodu medija za neke podsjeća na komunističku eru, dok drugi gaje ogorčenost prema vladi zbog njihovog uočenog potiskivanja kritike, smatrajući da je ključno za Mađare da ostanu svjesni upitnih radnji svoje vlade. Pristalice vladajuće stranke, međutim, imaju tendenciju da previde negativne postupke svoje vlade, uživajući u odjeku medijske podrške. Kao odgovor, protivnici izražavaju frustraciju, tvrdeći da pristalice vladajuće stranke svojim poricanjem nehotice doprinose eroziji demokratije.

Narušavanje izbornog integriteta

Druga opasnost s kojom se demokratija suočava odnosi se na podrivanje slobodnih i poštenih izbora. Temelj demokratije ovisi o ideji da su izbori otvoreni i pravedni, dajući građanima privilegiju da biraju svoje vođe i određuju način na koji se njima upravlja. Principi slobodnih i poštenih izbora naišli su na značajne prijetnje u Mađarskoj. Na parlamentarnim izborima 2022. godine, uprkos tome što je obezbedila samo 54,13% glasova, vladajuća stranka je uspela da osvoji neverovatnih 83% poslaničkih mesta. Ovaj disparitet prvenstveno proizilazi iz modifikacije izbornih jedinica, strategije koja koncentriše njihove pristalice u jednom okrugu, dok opozicione glasače raspršuje po različitim okruzima. Ova šema sistematski daje Fideszu uporno nepravednu većinu u biračkim jedinicama, dajući im slobodu da imaju značajnu moć u parlamentu bez suočavanja sa značajnom opozicijom. Ovo

alarmantno stanje ugrožava demokratiju, jer mađarske građane koji daju glasove za druge stranke dovodi u stanje političke nemoći. Za one koji žive u ovom okruženju, reakcije su se kretale od apatije do iscrpljenosti, pri čemu su neki podlegli apatiji i zaključili da je kampanja protiv vladajuće stranke uzaludan poduhvat zbog inherentno pristrasnog političkog sistema. U međuvremenu, članovi opozicione stranke su iscrpljeni, jer su od 2010. nastojali da svrgnu vladajuću stranku s ograničenim uspjehom. Mnogi koji podržavaju vladajuću stranku odbacuju tvrdnje da je mađarska demokratija ugrožena, izazivajući frustraciju među njegovim kleveticima, koji ove demantije doživljavaju kao podršku nepravdom koja kviri izborni proces. Pervading Corruption

Treća prijetnja demokratiji poprima oblik korupcije, pri čemu pojedinci na pozicijama moći iskorištavaju svoj autoritet kako bi obogatili sebe, svoju porodicu i rođake. Nakon pristupanja Mađarske Evropskoj uniji, dodijeljena je značajna finansijska podrška kako bi se olakšala integracija nacije u EU. Vlade i dalje mogu aplicirati za grantove za dalju integraciju. Vladama, međutim, nije povjerena direktna isplata ovih sredstava; nego je u obavezi da dodeljuje ugovore privatnim licima. Nedavna vlada je dosledno dodeljivala ugovore kompanijama u vlasništvu bliskih saradnika ljudi na vlasti, pri čemu su troškovi ovih ugovora izrazito naduvani. Rezultirajuće kršenje vladavine prava dodatno pogoršava stvar, jer oni na pozicijama moći ostaju neprobojni za pravne posledice, zaštićeni svojim uticajnim položajima. Takvo ponašanje suštinski je u suprotnosti sa demokratskim principima. Neki Mađari su ogorčeni korupcijom koja prožima njihov narod, ali se to nezadovoljstvo ne širi na šire krugove, uglavnom zbog uspona populističke politike.

Ograničavanje NVO

Četvrti izazov demokratiji manifestuje se u vidu ograničenja nametnutih nevladinim organizacijama (NVO). Nevladine organizacije predstavljaju bitne aktere demokratskih promjena, zalažući se za društvene i političke reforme. Nesmetano djelovanje nevladinih organizacija predstavlja oslonac demokratije. U Mađarskoj je vlada usvojila mjere za suzbijanje aktivnosti nevladinih organizacija posvećenih promicanju demokratskih vrijednosti. Ovo suzbijanje uglavnom cilja na tokove finansiranja koji podržavaju takve NVO. Vlada je uočljivo oklijevala da dodijeli sredstva organizacijama koje zastupaju demokratske ideale i dodatno je nametnula ograničenja nevladinim organizacijama koje primaju stranu finansijsku podršku. Vlada je 2021. godine uspostavila politiku koja obavezuje nevladine organizacije da se bave aktivnostima koje mogu uticati na javni život kao „organizacije koje finansiraju strane zemlje“. Ukoliko ove organizacije poseduju više od 55.000 evra, mogu biti predmet godišnje revizije. Ova politika podstiče neprijateljsku atmosferu za radnike nevladinih organizacija, prikazujući ih kao navodnu „pretnju“ mađarskom društvu. Ova ograničenja teško opterećuju ramena radnika nevladinih organizacija, izazivajući zabrinutost za održivost njihovih organizacija i projekata koje zagovaraju. Iako oni koji nisu povezani sa NVO-ima mogu ostati ravnodušni prema ovim ograničenjima, radnici NVO-a tvrde da prevedeti ove mjere ugrožavaju demokratske norme, situaciju koja pogađa sve građane.

NJEMAČKA

Njemačka ima veoma visok nivo demokratizacije. Tokom projekta "See the Signs" to je postalo jasno tokom "Šetnje privilegija" na radionici u Firenci. Ovdje je voditelj radionice pročitao rečenice poput "U mojoj zemlji postoji sloboda štampe". Oni koji su pristali imali su mogućnost da naprave korak naprijed. Na kraju utakmice, Nemci su bili daleko ispred - Nemci su bili najdalje. U poređenju sa drugim zemljama, u Nemačkoj postoji visok stepen demokratizacije. Istovremeno, demokratija se takođe suočava sa velikim izazovima u Nemačkoj:

Rastuća podrška desničarskim strankama

Uz smanjenje ekonomske proizvodnje, rastuću inflaciju, rastuće cijene energije i sve veći broj izbjeglica, podrška desničarskim strankama je nastavila rasti. Posebno u istočnoj Njemačkoj (dio Sovjetskog Saveza 40 godina nakon Drugog svjetskog rata), takozvana "Alternativa za Njemačku" postiže visoke ocjene. Ljudi se više ne osjećaju predstavljeni od strane vladajućih partija i žele (radikalne) promjene. Bez želje da to relativizujemo, glasačko ponašanje desnice je često izraz ljutnje aktuelnom politikom, a ne potpuno odobravanje desničarskih ideja. Ne osjećati se da ih političari predstavljaju velika je prijetnja demokratiji – baš kao i pristup desničarskih partija.

Rastuća nejednakost

Postalo je jasno, ne samo tokom pandemije korona virusa, da u Njemačkoj postoji velika nejednakost i da se ona čak i povećava. Tokom pandemije porastao je broj ljudi koji žive u siromaštvu - kao i bogatstvo milionera. Rastuća nejednakost (finansijska, kao i regionalna i socijalna) još više udaljava ljude jedne od drugih. Podijeljenost na različite načine života, od kojih često ne možete pobjeći, otežava funkcioniranje demokracije. Ne samo da se ljudi bore da steknu osjećaj o tome šta drugi možda misle i doživljavaju, već se razmjena često ne može obaviti zbog oštih ivica između različitih grupa.

Neravnopravnost između rodova

Prema njemačkom ustavu, žene u Njemačkoj su ravnopravne sa muškarcima. Ali stvarnost je drugačija. Donedavno je u njemačkim upravnim odborima bilo više ljudi pod nazivom "Thomas" (veoma uobičajeno njemačko ime) nego žena. Žene zarađuju manje - čak i ako rade isti posao kao i muškarci. Stoga je mnogo veća vjerovatnoća da će žene biti pogođene siromaštvom u starosti. Osim toga, medicinska njega je prilagođena muškarcima: studije se često provode samo na muškim tijelima. Kod žena, srčani udari, na primjer, mnogo češće ostaju neotkriveni - kao rezultat toga, više žena nego muškaraca umire od njih. Čak su i lutke na crash testovima napravljene po uzoru na muška tijela i rezultati testova stoga ne štite žene kao muškarce. Nadalje, broj – uglavnom žena – žrtava nasilja u porodici je alarmantan. Svaki dan muškarac pokušava da ubije ženu - svaki treći dan uspije. Nažalost, ovi primjeri su samo mali dio nejednakog tretmana žena. Nekoliko izložbi njemačke grupe bavi se rodnom nejednakošću u Njemačkoj.

Rasizam i antisemitizam

Tek nedavno, jedna studija je otkrila da su Nemci posebno rasistički prema crncima u evropskom poređenju. Ljudi koji očigledno nisu Nijemci osjećaju se ovdje ugroženije nego u drugim stranim zemljama. Osim toga, antisemitizam je duboko ukorijenjen u svijesti ljudi uprkos njemačkoj prošlosti. Prema istraživanjima, veliki dio Nijemaca se slaže sa antisemitskim izjavama poput "Jevreji imaju previše moći u našoj zemlji".

Prijetnje demokratiji u Njemačkoj

Tokom projekta shvatili smo da ima mnogo većih problema i da ih ponekad zaboravljamo. Demokratija, sistem koji obično uzimamo zdravo za gotovo kao temelj naših života, iako se čini da savršeno funkcionira, vjerovatno je u većoj opasnosti nego ikada prije. Međutim, razmišljanje o ovome skrenulo nam je pažnju na ogroman problem sa kojim se suočavamo, a koji vjerovatno šteti demokratiji više od bilo čega drugog: nedostatak pripadnosti i učešća. Demokratiju rade ljudi za ljude. Međutim, ako ljudi nisu voljni da urade svoj pošten dio teškog rada, sistem ne može nastaviti postojati.

Čak i ako ponekad izgleda kao da idemo niz vrlo klizav put, od kojeg ne možemo pobjeći i preokrenuti, mislimo da još uvijek ima nade. Srećom, postoje opcije za svakoga, da sačuvamo sistem koji živimo i nadamo se da ga jednako volimo.

4. KAKO RAZGOVRATI O KONTROVERZNIM TEMAMA SA EMPATIJOM, AKTIVNIM SLUŠANJEM I STAVOM DOBRODOŠLICE

Iako odgovori ljudi na kontroverzna pitanja mogu biti vrlo trenutni i intenzivni, kontroverza također može potaknuti dublje razmišljanje i razumijevanje, što dovodi do daljnjeg istraživanja, većeg interesa za moralnu i političku filozofiju i boljeg razumijevanja nacionalnog i međunarodnog zakonodavstva ili smjernica.

Izložba See the Signs stvara prilike za ljude da nauče o prijetnjama demokratiji u različitim zemljama i da komuniciraju jedni s drugima fokusirajući se na pitanja o kojima dijele različite stavove. Održavajući razgovore u sigurnom prostoru, posjetitelji mogu steći nova znanja i razumijevanje problema i kritički procijeniti svoje vrijednosti i stavove. Radeći to, oni također razmišljaju o i razvijaju vještine potrebne za izgradnju svojih kapaciteta za suočavanje s izazovnim okolnostima u vlastitim životima i zajednicama.

Uključivanje u diskusije o kontroverznim pitanjima uz empatiju, aktivno slušanje i stav dobrodošlice može doprinijeti konstruktivnijim i smislenijim razgovorima. Evo nekoliko strategija koje će vam pomoći da efikasno upravljate ovim diskusijama, stvarajući empatičniji, inkluzivniji i produktivniji dijalog o kontroverznim pitanjima, podstičući razumijevanje i promovirajući smisleni angažman s drugima.

1. **Stvaranje sigurnog prostora:** nježite okruženje u kojem se svi osjećaju sigurno i ugodno izražavajući svoje mišljenje. Ohrabrite dijalog s poštovanjem i uspostavite osnovna pravila za razgovor. Ohrabrite učesnike da podijele svoja razmišljanja bez straha od presude ili ličnih napada.
2. **Biti otvoreni i poštivati ​​perspektive:** Uđite u razgovor otvorenog uma i istinske volje da saslušate različite perspektive. Odnosite se prema drugima s poštovanjem, čak i ako se ne slažete s njihovim stavovima. Izbjegavajte pretpostavke ili sudove o njihovoj motivaciji ili karakteru.
3. **Aktivno slušanje:** Aktivno slušajte druge tako što ćete im posvetiti punu pažnju. Fokusirajte se na razumijevanje njihovog gledišta umjesto da formirate svoj odgovor. Izbjegavajte prekidanje i dozvolite im da u potpunosti izraze svoje misli. Koristite neverbalne znakove kao što je klimanje glavom ili održavanje kontakta očima kako biste pokazali da ste investirani.
4. **Pokažite empatiju i razumijevanje:** Nastojte razumjeti osnovne emocije, iskustva i vrijednosti koje oblikuju perspektive drugih. Stavite se u njihovu kožu i pokušajte da shvatite njihove brige i motive. Izrazite empatiju tako što ćete priznati njihova osjećanja i iskustva bez odbacivanja ili poništavanja.
5. **Postavljajte otvorena pitanja:** Potaknite dublju diskusiju i razmišljanje postavljanjem otvorenih pitanja koja promovišu promišljene odgovore. Ovo pomaže u poticanju nijansirano razumijevanja različitih gledišta i podstiče pojedince da razjasne svoje stavove.
6. **Prepoznati stereotipe i prevazići ih:** Usredsredite se na probleme, ako se neki razgovor zasniva na stereotipima i pristrasnostima kojih posjetitelj nije svjestan, recite: „Može izgledati da se događa malo nesvjesnog stereotipiziranja. Stereotipe je teško prepoznati, potpuno razumijem”. U ovom trenutku, pozabavite se idejama i argumentima koji se iznose, podstičući razgovor sa više poštovanja i produktivnosti.
7. **Kontinuirana potraga za zajedničkim jezikom,:** Potražite područja dogovora ili zajedničke vrijednosti kako biste uspostavili zajednički temelj. Pronalaženje zajedničkih točaka pomaže u

izgradnji odnosa i olakšava diskusiju koja je više kolaborativna. Omogućava pronalaženja rješenja koja rješavaju probleme iz više perspektiva.

8. **Upravljanje emocijama i ostajanje mirnim:** Kontroverzne rasprave mogu postati emocionalno nabijene. Važno je da upravljate sopstvenim emocijama i da ostanete smireni tokom razgovora. Pravite pauze ako je potrebno kako biste se pribrali i izbjegli eskalaciju sukoba. Odgovarajte promišljeno, a ne impulsivno da biste održali produktivnu atmosferu.
9. **Priznajte ograničenja i prilike za učenje:** Shvatite da možda nemate sve odgovore i da se perspektive mogu vremenom razvijati. Budite otvoreni za učenje od drugih i spremni da preispitate svoja uvjerenja. Priznajte složenost pitanja o kojima se raspravlja i mogućnost sticanja novih uvida kroz razgovor.
10. **Positivan završetak:** Nastojte zaključiti razgovor na pozitivnoj i konstruktivnoj noti. Sumirajte ključne tačke o kojima se razgovaralo, izrazite zahvalnost na razmjeni ideja i ponovno potvrdite važnost uključivanja u dijalog s poštovanjem.

5. KAKO KOMUNICIRATI KROZ UMJETNOST KONTROVERZNE TEME MLADIM LJUDIMA SA RAZLIČITIM OBRZOVNIM I KULTURNIM POZADINAMA

Umjetnost utjelovljuje jedno od najosnovnijih ljudskih prava: pravo da se izrazimo na kreativan, jedinstven i moćan način.

Umjetnost svjedoči ljudskom iskustvu, stvara nešto neprocjenjivo za sebe i svijet.

Umetnost zavisi od ljudskih prava, a ljudska prava takođe zavise od umetnosti.

Umjetnost može govoriti kada riječi ne mogu poslati neočekivane, snažne poruke koje odjekuju ljudima koji gledaju umjetnost.

Umjetnost može pomoći umjetniku da preživi, napreduje, izbori se s traumom i nepravdom. Umjetnost može vizualizirati i oblikovati bolju budućnost. Kroz umjetnost se stvara nešto što prije nije postojalo.

To je jezik koji prevazilazi jezičke barijere.

Oni koji se protive slobodi, demokratiji i ljudskim pravima mogu osjetiti umjetnost kao "opasnu". Danas smo svjedoci previše primjera potiskivanja ili kontrole umjetničkih glasova, uništavanja umjetničkih djela. Moramo zaštititi fil rouge između umjetnosti i slobode izražavanja. Ovo je takođe važan znak za zaštitu demokratije.

Umjetnost komunicira mnoge koncepte, ponekad preko samog koncepta umjetnika. Zbog toga ne samo da moramo biti u stanju da vodimo kontroverzne razgovore, već i da komuniciramo umjetnost.

Komuniciranje umjetnosti vezano za kontroverzna pitanja mladim ljudima različitog obrazovanja i kulture zahtijeva promišljen i osjetljiv pristup, ali i određenu strategiju.

1. **Oprezno postupanje sa umjetničkim djelima koja provociraju razmišljanje:** proučavajte ih i pokušajte predvidjeti moguće reakcije i primijeniti savjete sadržane iznad, pod odjeljkom 4.
2. **Budite svjesni raznolikosti umjetničkih formi** koje karakteriziraju izložbu jer ova raznolikost također može utjecati na doživljaj posjetitelja. Neka umjetnička forma može im rezonirati više, manje ili jednostavno na drugačiji način u skladu s njihovim vrijednostima i pozadinom. Na

primjer, ako imate umjetničku formu koja je vrlo karakteristična za određenu zemlju, možda ćete morati raditi više na tački 3 ove liste kada pripremate teren za njihovo iskustvo izložbe.

3. **Budite svjesni kulturološke osjetljivosti** zbog kulturnih razlika i izbjegavajte pretpostavke o porijeklu učesnika. Dobijte više informacija o njihovom porijeklu postavljajući pitanja i uvijek se pobrinite da umjetnost i diskusije budu osjetljive na različite kulturne perspektive.
4. **Navedite kontekst:** budući da je međunarodna izložba, razmislite o pružanju historijskog, društvenog i kulturnog konteksta različitih umjetničkih djela prije nego što ih pokažete. Naročito kod mlađih posjetitelja, razumijevanje značaja problema koji se opisuju i zašto su kontroverzni, moglo bi biti korisno.
5. **Nemojte davati nikakve informacije zdravo za gotovo**
6. **Podstaknite kritičko razmišljanje postavljanjem otvorenih pitanja:** kao što je predloženo u odjeljku 4. Uopćeno govoreći, pobrinite se da su sve tačke u odjeljku 4 pokrivene.
7. **Pozovite gostujuće govornike i umjetnike uživo:** pozovite umjetnike, aktiviste ili stručnjake da podijele svoje uvide i iskustva uživo tokom fizičkih ili virtualnih obilazaka izložbi. Njihovo prisustvo može ojačati kontekst i produbiti razumijevanje posjetitelja.
8. **Koristite savremene i historijske primjere:** Uključite i savremena i historijska umjetnička djela kako biste pokazali da su kontroverzna pitanja bila prisutna kroz historiju i da su i dalje relevantna. Počnite od veza koje svako umjetničko djelo stvara u vama, zabilježite ih i podijelite tokom obilaska izložbe.
9. **Potaknite istraživanje:** Ohrabrite učesnike da samostalno istražuju probleme, podstičući dublje razumijevanje izvan same umjetnosti.
10. **Povratne informacije i rekapitulacija:** Dajte učesnicima priliku da razmisle o iskustvu. Šta su naučili? Kako je to uticalo na njihove perspektive? Ovo pomaže u konsolidaciji procesa učenja. Napravite završni prostor u vašoj fizičkoj ili virtualnoj izložbi gdje mogu izraziti svoja osjećanja i misli i podijeliti svoje učenje.

6. KAKO OSIGURATI MULTI-KULTURALNU PERSPEKTIVU NA PREDMETNU TEMU I IZLOŽBU

Obezbeđivanje multi-kulturalne perspektive zahtijeva pomno planiranje i uzimanje u obzir razne kulturne pozadine. A što se može postići na sljedeći način:

1. **Formirajte raznolik tim:** Kada je u pitanju kreiranje i fizičke i virtualne izložbe, pobrinite se da koordinator stvori tim s ljudima iz različitih kulturnih sredina ili da zatraži povratnu informaciju o svojim idejama svim omladinskim radnicima uključenim u projekt. Možete pitati i svoje vodiče o njihovom mišljenju. Ova raznolikost će prirodno donijeti različite perspektive i obogatiti izložbu.
2. **Zapamtite važnost istraživanja i konsultacija:** Kada čitate materijale o izložbi, sprovedite istraživanje o kulturnim nijansama, historiji i osjetljivosti u vezi s temama kojima se bavite prije nego što obučite vodiče. Konsultujte se sa pojedincima iz kultura predstavljenih na izložbi kako biste stekli uvid i osigurali tačnost informacija.
3. **Obratite pažnju na kulturnu i interkulturalnu osjetljivost:** Pratite tačku u Odjeljku 4 i Odjeljku 5; posebno zapamtite da kultura može uticati na pojedince, njihove pretpostavke, i očekivanja, te može dovesti do sukoba. Odstranite vlastite pretpostavke i vrijednosti. Razmislite o vlastitoj kulturi, njenim pozitivnim aspektima, njenim granicama, načinu na koji je stereotipizirana u inostranstvu; ako sumnjate u stereotipe koji okružuju vašu kulturu, zamolite ostale omladinske radnike međunarodnog tima da vam daju svoje mišljenje. Pokušajte razviti višestruke perspektive koje prevazilaze ono u čemu ste odrasli, naučili ili razmišljali. Povećajte

svoju toleranciju na dvosmislenost: neke kulture se izražavaju na načine koji nas mogu zbuniti; budite strpljivi i slijedite sve savjete iz odjeljka 4 kako biste olakšali bolje razumijevanje. Ne zaboravite postavljati otvorena pitanja koja su kulturološki prikladna: neke kulture mogu imati duboku traumu. Formulirajte otvorena pitanja kako biste unaprijed animirali izložbu i razgovarajte o njima s ljudima različitog porijekla kako biste bili sigurni da poštuju osjetljivost istih.

4. **Interkulturalna povratna informacija i rekapitulacija:** Kao što je predloženo u Odjeljku 5, završna faza povratne informacije i rekapitulacija je zaista važna. Zamolite posjetitelje da podijele vlastito iskustvo izložbe, također razmišljajući o i dijeleći svoju kulturnu pozadinu i njen utjecaj na samo iskustvo. Neki ljudi će pričati, neki će se radije izražavati na druge načine. Pripremite knjigu posjetitelja (bilo fizičku ili virtualnu) u kojoj posjetitelji mogu izraziti svoje misli i osjećaje. U fizičkom prostoru, oni mogu ostaviti zid za povratne informacije, refleksije izražene pisanim riječima ili crtežima, na praznom prostoru gdje su postavljene prazni stikeri.
5. **Kontinuirano učenje:** Kako izložba bude napredovala, nastavit ćete učiti i prilagođavati se na osnovu interakcija posjetitelja i povratnih informacija. Zasigurno će uslijediti i prilagođavanja kako bi poboljšali multikulturalnu zastupljenost.

Zapamtite da je postizanje multikulturalne perspektive stalni napor koji zahtijeva poniznost, otvorenost i posvećenost učenju od drugih i da je od suštinske važnosti stvoriti siguran prostor.

7. KAKO UKLJUČITI POSJETITELJE U REFLEKTIRANJE POVODOM KONTROVERZNIH PITANJA VIRTUELNO I LICEM U LICE

Kreativna, dobro osmišljena struktura online izložbe i izložbe licem u lice pomoći će stvaranju privlačnog okruženja za svoje posjetitelje. Inicijalno odricanje od odgovornosti, post-it „zid“ ili knjiga posjetitelja, zajedno s fizičkim, virtuelnim i vremenskim prostorom za povratne informacije, otvorena pitanja sigurno će osigurati angažman. Hajde da zajedno vidimo koje druge strategije bismo mogli da primenimo kako bismo dodatno poboljšali angažman posetilaca. Svi prijedlozi se mogu napraviti i online i licem u lice.

1. **Zakažite manifestacije uživo:** ako je neko od umjetničkih djela koreografija ili pjesma ili uključuje glumu, možete pozvati svoje umjetnike da urade nešto posebno uživo. Razmislite i o tome da pozovete druge umjetnike koji bi mogli dodatno pojačati emocionalni angažman kroz svoju umjetnost koja odgovara temama, atmosferi i ciljevima izložbe.
2. **Osigurajte interaktivne radionice:** Ugostite radionice koje omogućavaju posjetiteljima da kreiraju vlastitu umjetnost inspiriranu temama izložbe. Ovo praktično iskustvo može dovesti do dubljih ličnih razmišljanja.
3. **Dizajnirajte aktivnosti rekapitulacije zasnovane na umjetnosti:** Kreirajte aktivnosti koje traže od posjetitelja da protumače poruku ili simboliku umjetničkog djela i razmisle o tome kako se ono odnosi na kontroverzno pitanje.
4. **Postavite stanice za pitanja:** Postavite stanice sa pitanjima koja podstiču na razmišljanje u vezi sa kontroverznim pitanjima koja se obrađuju na izložbi. Slijedite sve savjete uključene u Odjeljke 4 i 5.
5. **Omogućite diskusiju Paneli i razgovori:** pozovite stručnjake, umjetnike i aktiviste da učestvuju u panel diskusijama ili razgovorima o temama.
6. **Dizajnirajte reflektirajući prostor:** Dizajnirajte mirne prostore unutar izložbe u kojima posjetitelji (licem-u-lice) izložbe mogu sjediti, razmišljati i zapisivati svoje misli u priloženim

bilježnicama. Na mreži, osigurajte nekoliko trenutaka tišine prije nego što nastavite s vođenim obilaskom.

7. **Napravite zid za povratne informacije:** Postavite zidove (stvarne i online) na kojima posjetitelji mogu napisati svoja razmišljanja, mišljenja i pitanja u vezi sa izložbom. Ovo stvara vizualnu predstavu različitih gledišta i omogućava introvertnijim posjetiteljima da imaju prostora da kažu svoje mišljenje.
8. **Pokreni izazove društvenih medija:** Pokreni izazove koji potiču posjetitelje da kreiraju vlastitu umjetnost ili pisane odgovore inspirirane izložbom i podijele ih na platformama društvenih medija.
9. **Kreirajte digitalne resurse:** Obezbijedite resurse za preuzimanje, kao što su vodiči za diskusiju ili pozadinske informacije, koje posjetioci mogu koristiti za razmišljanje o sadržaju izložbe.
10. **Kreirajte interaktivne kvizove i ankete:** Koristeći besplatne online aplikacije, kreirajte online kvizove ili ankete koje podstiču posjetitelje da testiraju svoje znanje o temama ili kontekstu umjetničkih djela i razmisle o vlastitim mišljenjima.
11. **Obrasci za povratne informacije:** Uključite digitalne obrasce za povratne informacije koji omogućavaju posjetiteljima da podijele svoja razmišljanja, osjećaje i prijedloge o online izložbi.

8. METODA DIJALOGA UVID U FILOZOFIJU ZA ZAJEDNICE

Metoda dijaloga Filozofija za zajednice (P4C), poznata i kao Filozofija za djecu, obrazovni je pristup koji podstiče kritičko mišljenje, otvorenost i filozofsko istraživanje među pojedincima svih uzrasta, uključujući djecu. Cilj mu je stvoriti prostor u kojem se učesnici mogu uključiti u refleksivne i smislene razgovore o filozofskim i etičkim temama. P4C se često provodi u okruženju zajednice, učionicama i diskusionim grupama, tako da je vrlo korisna metodologija da inspirišemo naš rad u okviru F2F i online izložbe

See the Signs. **1. Sokratovski dijalog može pomoći u formulisanju otvorenih pitanja:** P4C crpi inspiraciju iz Sokratove metode, koja uključuje postavljanje otvorenih pitanja kako bi se podstaklo kritičko razmišljanje i dublje istraživanje ideja. Na P4C sesijama, moderator ili sami učesnici postavljaju filozofska pitanja koja podstiču učesnike da analiziraju koncepte, osporavaju pretpostavke i izraze svoje misli. Mogli bismo zamisliti vodiče koji postavljaju filozofska pitanja (neka od otvorenih pitanja bi mogla odražavati ovaj pristup) kako bi potakli refleksivno razmišljanje.

2. Zajednica istraživanja: P4C podstiče "zajednicu istraživanja" u kojoj učesnici sarađuju kako bi istražili filozofske teme. Ovaj pristup zajednice podstiče aktivno slušanje, dijalog s poštovanjem i razmjenu različitih perspektiva; mogao bi se savršeno uklopiti u prostore za povratne informacije, na primjer, u okviru izložbe See the Signs. Ovo dodaje nešto više onome što smo podijelili u prethodnom dijelu jer refleksija postaje nešto što cijela grupa posjetitelja, pretvara u zajednicu, njeguje i hrani dodatnim pitanjima. Ovo nas može inspirisati da podvučemo kolektivnu dimenziju refleksije.

3. Filozofski stimulans: Da bi pokrenuli diskusiju, voditelji koriste filozofske poticaje kao što su književnost, umjetnička djela, scenariji, filmovi i pitanja koja izazivaju razmišljanje. Ovi podsticaji služe kao polazne tačke za učesnike da se bave filozofskim konceptima. Vidite Znakovi umjetnine mogu djelovati vrlo dobro kao stimulansi, ali vodiči mogu koristiti i druge stimulanse: citate, upućivanje na druga umjetnička djela, pjesme, sve što može izazvati radoznalost i pokrenuti raspravu. U okviru našeg projekta, međutim, važno je ne pretjerivati s dodatnim poticajima. Umjetnička djela koju su razvili umjetnici projekta mogu biti više nego dovoljna.

4. Ohrabrite reflektivno razmišljanje: Učesnici se ohrabruju da duboko i kritički razmisle o postavljenim pitanjima. Kroz reflektivno razmišljanje, oni razvijaju svoje vještine zaključivanja, razmatraju alternativna gledišta i procjenjuju implikacije različitih ideja. Kao što je navedeno u prethodnim odjeljcima, izložba See the Signs će sigurno pružiti vrijeme, prostor i smjernice za kritičko razmišljanje.

5. Stvaranje inkluzivnog okruženja: P4C stvara siguran i inkluzivan prostor u kojem se učesnici osjećaju ugodno dijeleći svoje misli i istražujući ideje bez straha od osude. Ova atmosfera je pogodna za otvoreni dijalog i istraživanje. Prateći sve prethodne sekcije, pobrinut ćemo se da ovo bude jedan od vodećih principa naše izložbe.

6. Uloga moderatora: Moderatorima imaju ključnu ulogu u vođenju diskusija bez nametanja vlastitih gledišta. Oni ohrabruju učesnike da razviju vlastita tumačenja i učestvuju u debatama s poštovanjem. Obučavat ćete vodiče kako biste postali sposobni voditelji problema učenja i razmišljanja. Sljedeći odjeljak će se fokusirati na ovo.

7. Osnažiti mlade umove: P4C se često koristi u obrazovnim okruženjima kako bi se djeca i mladi odrasli osnažili da kritički razmišljaju, da se samouvjereno izražavaju i da se bave složenim idejama. Pomaže im da razviju važne životne vještine izvan tradicionalnih akademskih predmeta. Ne zaboravite uključiti škole za projekat See the Signs jer će njegov pristup obrazovanju za globalno građanstvo, zajedno sa zajedničkim principima interkulturalnog obrazovanja i njegovim umjetničkim komponentama, duboko obogatiti institucionalne sadržaje iskustva učenja učenika.

8. Njeguajte vrline: P4C sesije često promovišu kultivaciju vrlina kao što su empatija, radoznalost, poštovanje i otvorenost. Ove vrline doprinose ukupnom rastu i razvoju učesnika.

9. Omogućiti različite filozofske teme: P4C sesije mogu istražiti širok spektar filozofskih tema, od etike i pravde do ljepote i identiteta. Cilj je potaknuti učesnike da duboko razmišljaju o apstraktnim konceptima i njihovim implikacijama u stvarnom svijetu. Projekat See the Signs je filozofske prirode, jer prijetnje demokratiji i ljudskim pravima imaju relevantne etičke aspekte povezane i sa filozofijom.

10. Omogućite dijaloško istraživanje: P4C naglašava dijalog kao sredstvo za istraživanje ideja, a ne za postizanje konačnog zaključka. Fokus je na procesu razmišljanja i komuniciranja, a ne na dolasku do "tačnih" odgovora. Kao što smo naveli u prethodnim odjeljcima, izložba See the Signs pruža reflektivni prostor u kojem umjetnici dijele svoja umjetnička djela, a vodiči olakšavaju razmjenu osjećaja, misli, iskustava itd.

11. Nosite prilagodivi pristup: P4C se može prilagoditi različitim starosnim grupama i kontekstima, što ga čini raznovrsnom metodom za poticanje filozofskog razmišljanja i dijaloga u različitim okruženjima. Zadržavajući karakteristike našeg pristupa facilitaciji izložbi, vodiči će morati prilagoditi facilitaciju prema posjetiteljima.

9. OBEZBJEĐENJE VRŠNJAČKE GRUPE, POVRATNE INFORMACIJE I OSTALE PRAKTIČNE TEHNIKE

Vršnjački fasilitatori su odgovorni za vođenje članova grupe u zdravu i svrsishodnu diskusiju koja će im pomoći da riješe probleme zbog kojih se grupa okuplja.

Ključ uspješnog pristupa je osigurati da prostor u kojem ćete održavati svoju fasilitaciju bude siguran da grupa može istražiti svoje razmišljanje. To znači obezbjeđivanje prostora za saradnju, poštovanje i

mogućnost za otvoreni dijalog u kojem učesnici, naši vodiči u ovom slučaju, mogu testirati svoje stavove na otvorenom forumu za kritičko, sveobuhvatno, te razmišljanje puno poštovanja.

Svaki sastanak vršnjačke grupe treba pažljivo isplanirati i razmotriti: vršnjački fasilitatori moraju biti pripremljeni, a aktivno učešće vršnjačke grupe je osnovno.

Zapamtite da su u neformalnom obrazovanju učesnici pravi protagonisti procesa učenja. Možemo reći da su važniji od same teme (ili njih samih). Moraju se osjećati dobrodošlo, opušteno i sigurno u svakom trenutku, a možda ćete želeći da uvijek držite grupu na okupu (u slučaju da se facilitacija dogodi duže od 1 dana) i osigurajte da niko ne nedostaje. Svaka tačka gledišta obogaćuje diskusiju i rad, a osim toga, držanjem grupe na okupu, imat ćete više kohezije, što će biti od velike koristi u narednim koracima projekta.

Budući da su teme kontroverzne i da su učesnici ključni, uvijek imajte na umu da mladu osobu može lično pogoditi osjetljivo pitanje. Vrijedi provjeriti s njima prije planirane sesije da li rado razgovaraju o tom pitanju, ili im dati mogućnost da napuste prostoriju ako je potrebno, kad god smatraju da je to potrebno.

Evo prijedloga aktivnosti koje omladinski radnici mogu učiniti kako bi obučili vodiče za najbolje vođenje vođenih obilazaka izložbe.

VAŽNA NAPOMENA: Nismo dali nikakav vremenski okvir jer vrijeme dodijeljeno svakoj aktivnosti varira u zavisnosti od broja učesnika, njihovog nivoa znanja i svijesti, koliko se dobro poznaju itd. Ove aktivnosti su zamišljene za grupe koje su već upoznate; u slučaju da imate nove učesnike, izaberite neki ledolomac ili neku aktivnost upoznavanja. Pažljivo ih pročitajte, prilagodite, odredite vrijeme i unaprijed navedite i pripremite sve potrebne materijale.

9.1 OSNOVNA PRAVILA

Postavljanje granica za inkluzivnu diskusiju u kojoj su svi mladi ljudi u mogućnosti da učestvuju je važno. Posebno efikasan način stvaranja vlasništva nad diskusijom ili aktivnošću je da grupa na početku sastavi osnovna pravila za sebe. Grupa je tada u stanju da regulira svoj vlastiti proces učenja; međutim, pobrinite se da vaša osnovna pravila uključuju:

- **Dozvolite samo jednoj osobi da priča istovremeno – bez prekidanja.**
- **Pokazati poštovanja za perspective drugih**
- **Suočavati se sa idejama, ne sa ljudima**
- **Koristiti adekvatan jezik- bez vrijeđanja**

Ne zaboravite da obratite pažnju na to ko govori i dozvolite svima da izraze svoje mišljenje kako biste osigurali da se svi čuju i poštuju. Uvijek pokušajte pozvati mlade ljude da navedu razloge zašto imaju određeni stav, jer je to neophodno za razvoj kritičkog mišljenja.

Ovisno o osjetljivosti pitanja ili aktivnosti, moglo bi biti prikladno podijeliti razred u manje grupe ili parove. Ovo će osigurati da postoji veća povjerljivost i omogućiti mladim ljudima sa manje samopouzdanja da izraze svoje mišljenje u okruženju manjeg pritiska.

Nakon što ste postavili osnovna pravila, počnite s aktivnostima koje će pripremiti mlade vodiče da im olakšaju vođene ture online i izložbe licem u lice.

Evo prijedloga mogućih aktivnosti i nekoliko savjeta o tehnikama fasilitacije.

9.1 BREJNSTORMING VRIJEDNOSTI

Brejnstorming je tehnika za uvođenje nove teme, podsticanje kreativnosti i brzo generisanje novih ideja. Koristi se za rješavanje određenog problema ili odgovor na pitanje. Za više informacija posjetite web stranicu Mindtools.

U praksi:

- Odlučite se o temi o kojoj želite razgovarati i formulirajte je u pitanje na koje postoji više mogućih odgovora; Možete koristiti pitanje: KOJE SU VAŠE VRIJEDNOSTI?

- Napišite pitanje tako da ga svi mogu vidjeti (možete koristiti online alate kao što je Answergarden) na tabli ili na papiru (ne zaboravite unaprijed pripremiti sve materijale);

- Zamolite učesnike da doprinesu svojim idejama i napišu ih na tabli ili na poster tabli u obliku ključnih riječi ili kratkih rečenica s nabranjem;

- Kada učesnicima ponestane sugestija, pitajte ih za sugestije i komentare u vezi sa onim što se pojavilo.

- Bilješka

- Zapišite svaku novu ideju. Često su najkreativnije ideje najkorisnije i najzanimljivije!
- Niko ne smije komentarisati niti suditi o onome što je napisano do kraja aktivnosti. U nekim slučajevima možete odlučiti da ih zamolite da ne ponavljaju već izrečene ideje.
- Ohrabrite sve da učestvuju.
- Podijelite svoje ideje samo ako je potrebno da ohrabrite grupu.
- Ako je prijedlog nejasan, zatražite pojašnjenje.

9.2 PRIČAJMO O DEMOKRATSKIM VRIJEDNOSTIMA

Metoda akvarijuma može se koristiti za olakšavanje diskusije.

To je vrlo korisno kada se namjerava otkriti refleksija učesnika. U ovoj metodi, obično svaki učesnik pojedinačno upisuje u jednu ili više post-it bilješki pitanje, nedoumicu, razmišljanje koje želi anonimno podijeliti sa grupom. U našem slučaju, možda ćete htjeti da napišete demokratske vrijednosti (sadržane u Odjeljku 1, kao što su Individualna sloboda i ljudska prava, vladavina zakona itd.) po jednu u svakom postu, presavijete ih i stavite u „akvariju“ (može biti šešir, kutija itd.).

Zatim postavljamo krug, sa tri stolice unutra u manji krug. Tri volontera sjede na stolicama u manjem krugu i izvlače post-it papirić. Ovim počinje neformalna diskusija u vezi sa post-its. Ako neko iz spoljašnjeg kruga želi da govori o post-it temi, on tapne osobu iz unutrašnjeg kruga koju želi da zameni po ramenu i zauzme njeno mesto. Oni nastavljaju sa čitanjem i komentaranjem svih objava (ako je potrebno) na isti način. Šta je zajedničko ovim riječima?

Moderator, vodi vreme kako bi se svi post-itovi mogli pročitati, a po potrebi može učestvovati u sesiji zamenom nekoga iz najužeg kruga.

Ako imate malo učesnika, možete sjediti u jednostavnom krugu i izvlačiti post-it, bez unutrašnjeg kruga stolica.

Evo videa za što bolju sliku aktivnosti: <https://www.youtube.com/watch?v=TIlz1sQSGGI>

9.3 TIH PAT OSJEĆANJA

U zavisnosti od broja učesnika, pripremite 1 ili više postera (učesnici moraju istovremeno stajati ili sedeti oko postera) sa naslovom: ŠTA OSEĆATE KADA ČUJETE LJUDI DA PRIČAJU O PITANJAMA KOJE SE ODNOSE NA PRETNJE DEMOKRATIJA? (možda ćete htjeti odabrati jedno specifično pitanje, kao što je na primjer rodno zasnovano nasilje)

Postavite postere na pod ili na sto, stavite muziku za opuštanje, fokusiranje i motivaciju, i zamolite učesnike da uzmu marker i izraze svoje misli kroz ključne riječi i male rečenice, povezujući se s međusobnim mišljenjima na posteru također. Pravilo je: ne pričaj, samo se izrazi pisanjem, crtanjem itd.

Evo videa za što bolju sliku aktivnosti: https://www.youtube.com/watch?v=obw_aKoFWEE

9.4 SIMULACIJA DISKUSIJE O KONTROVERZNOJ TEMI

Pripremite kontroverznu temu i mogućite scenario diskusije. Zamolite učesnike da razgovaraju o problemu i posmatraju njihovu reakciju. Cilj ove simulacije je da im pokaže i natjera ih da iskuse sve različite reakcije koje mogu imati od učesnika (sadržano u Odjeljku 2).

Pratite njihov razgovor i igrajte ulogu kada je to prikladno (a da oni ne znaju da vi igrate ulogu). Možete reagovati ljutito na nešto što su rekli (bilo bi potpuno neočekivano, ali zapamtite da u ovom slučaju simulirate, na neki način djelujete, a ne pomažete), tjeskobno, empatično, strastveno, samopouzđano, razočarano, razočarano, optimistično, itd.

Na kraju diskusije pitajte ih: Kako ste se osjećali tokom mojih reakcija?

Ovo će pomoći vodiču da se pripremi za moguće scenarije posjetitelja.

9.5 SIGURAN PROSTOR ZA IZLOŽBU

Podijelite učesnike u 2 grupe: jedna je licem u lice, a druga je online. Svaka grupa treba da razmisli o ovom pitanju: KAKO OSIGURATI BEZBEDAN PROSTOR TOKOM LICEM U LICE/ONLINE IZLOŽBE?

Zamolite ih da zapišu svoje prijedloge i imaju plenarnu rundu za razmjenu. Koja su pravila uobičajena? Koje su isključivo za licem u lice ili online izložbu? Pobrinite se da ih podijelite i sa drugim međunarodnim omladinskim radnicima u okviru projekta kako bi se mogli koristiti na izložbama.

9.6 PROUČAVAJET IZLOŽBU

Dajte svakom učesniku bilješke navedene u odjeljku 3. KOJE PRIJETE DEMOKRATIJI U RAZLIČITIM ZEMALJAMA* I ŠTA POBUDUJU U NAMA: REAKCIJE, EMOCIJE I POSLJEDICE kako bi mogli početi proučavati kontekst. Ako su dostupni, bilo bi važno da i oni prouče umjetnička djela. To možete učiniti zajedno ili kod kuće, a stečeno znanje ćete podijeliti na sljedećem sastanku.

9.7 KAKO MOŽETE...?

Hajde da radimo na sekciji 4. Recite svojim učesnicima: Zamislite da ste na licem u lice/online izložbi kao vodič. Kako možeš...

- Pokazati otvorenost I poštovanje
- Ostvariti aktivno slušanje
- Pokazati empatiju I razumijevanje
- Upravlјati stereotipima I predrasudama
- Tražiti I uvažavati zajedničke interese
- Uvažiti ograničenja I prilike za učenje

- Okončati diskusiju u pozitivnom tonu?

Zamolite ih da naprave neki situirani primjer, zamišljajući da oni vode izložbu. Što više živo zamišljaju i zabavljaju se, to će biti bolje.

9.8 OTVORENA PITANJA KOJA SE ODNOSE NA BILO KAKVE POZADINE

Sada ćemo raditi na sekciji 5 i 6. Odaberite svaki umjetnički rad i pokažite ga jedan po jedan.

Zašto to umjetničko djelo izaziva razmišljanje?

Kakva osećanja nastaju?

U kom je kontekstu nastao?

ko je autor?

Koliko se ova umjetnička djela razlikuju od drugih? Kako bi ljudi iz različitih kultura mogli reagovati na njih tokom izložbe?

Koja otvorena pitanja, uvažavajući bilo koju pozadinu, možete postaviti tokom vašeg vođenog obilaska izložbe?

9.9 STVORITI KREATIVAN ANGAŽMAN

Sa svojom grupom vodiča, pogledajte listu ideja za stvaranje angažmana sadržanu u Odjeljku 7 i odaberite one koje biste željeli usvojiti u svojim licem u lice/online vođenim obilascima.

Ne zaboravite podijeliti ove ideje s međunarodnom grupom omladinskih radnika.

**Co-funded by
the European Union**